

Nr 261.

Av herr **Nilsson** i Göingegården **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 60, med förslag till lag om dyrtidstillägg under första halvåret 1942 å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag m. m.

I kungl. propositionen nr 60 har Kungl. Maj:t framlagt förslag om regleringen av dyrtidstillägg under första halvåret 1942 å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag m. m.

Härvid har Kungl. Maj:t föreslagit att den i och för sig välbehövliga kompensationen för den fortgående levnadskostnadsstegringen i avseende å dessa förmånstagare även för denna period skulle anordnas på samma sätt som hittills, d. v. s. genom procentuella tillägg på de nu utgående beloppen. Statsrådet och chefen för socialdepartementet tillkännager visserligen i sitt vid propositionen fogade uttalande till statsrådsprotokollet, att utvägar att giva förmånstagarna en mera rättvis kompensation för levnadskostnadsstegring än den, som nu tillämpade procentuella dyrtidstillägg innebära, f. n. prövas i socialdepartementet, men att han ej vid denna tidpunkt ansett sig vara i tillfälle att redan nu föreslå en tillämpning av nya principer.

Samtidigt som detta uttalande bör antecknas med tillfredsställelse, måste det dock beklagas att tekniska möjligheter ej förefunnits att vid riksdagens nu förestående prövning mera rättvist lösa problemet om fördelningen av dyrtidskompensationen mellan de olika ortsgrupperna, varigenom den justering till de lägre ortsgruppernas förmån, som länge framstått som berättigad, ytterligare uppskjutits. Systemet med procentuella tillägg har varit föremål för stark kritik, enär de olika förmånsbeloppens ganska betydande skillnad, vars storlek i och för sig redan 1937 ifrågasatts till sin riktighet, genom dessa tillägg ytterligare ökats. Samtidigt har det tvärtom ansetts att en väsentlig utjämning beträffande levnadskostnaderna i allmänhet och för dessa förmånstagare i synnerhet ägt rum. En otvetydig utveckling i denna riktning visar också den till sitt värde tyvärr starkt begränsade statistiska undersökning, som föregående år företogs av socialstyrelsen.

Socialstyrelsen betonar, att denna undersökning bl. a. på grund av sin begränsade omfattning och den av Kungl. Maj:t anbefallda skyndsamhet, varmed den utförts, ej får läggas till grund för alltför vittgående slutsatser. Skulle emellertid det nu framlagda resultatet vid en mera ingående undersökning i allt väsentligt bekräftas, torde en relativt betydande justering i de skilda ortsgruppernas förmånsbelopp vara nödvändig för att rättvisa skall skipas.

En intressant jämförelse kan göras mellan den nu framlagda redogörelsen för olika pensionärsbudgeter år 1941 och liknande budgeter, vilka återfinnas

i 1935 års utredning angående dyrortsgraderade folkpensioner och vilka lågo till grund för den då gjorda differentieringen. För ett pensionärshushåll, bestående av tvenne vuxna personer, angävos år 1935 utgifter för livsmedel i grupp 3 ligga 17,5 procent över samma kostnader i grupp 1. År 1941 ge siffrorna vid handen, att grupp 3 i detta hänseende ligger endast 12 procent över grupp 1. Verkligt betydelsefull är den förskjutning, som ägt rum i avseende å bostadskostnaderna. År 1935 utgjorde bostadskostnaden för ett pensionärshushåll i grupp 1 en tredjedel av motsvarande kostnad i grupp 3, medan samma utgiftspost år 1941 i grupp 1 synes hava uppgått till två tredjedelar av bostadsutgiften i grupp 3.

Visserligen äro de nu nämnda siffrorna hämtade ur ett som otillförlitligt betecknat material, men de må dock anföras som bevis av ett visst sannolikhetsvärde. I vart fall synes det hittills tillämpade systemet ej kunna bibehållas längre än tekniska skäl göra oundgängligen nödvändigt, såvida ej nya och noggrannare undersökningar skulle helt motbevisa de hittills utförda.

Under hänvisning till vad ovan anförts föreslå vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttryckligen måtte hemställa att Kungl. Maj:t vid framläggande av förslag angående dyrtidstillägg å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag m. m. för senare tidsperiod ville söka avväga beloppen på rättvisast möjliga sätt med hänsyn till de lägre ortsgruppernas förmånstagare.

Stockholm den 28 februari 1942.

Gust. Nilsson
i Göingegården.

Ernst V. Stazäng.

Folke Kylling.

Brynolf Stattin.
